

Projektová výuka

Problematicke projektů se věnovalo mnoho odborníků, např. E. Lukavská, J. Skalková, J. Maňák, H. Kasíková, J. Kratochvílová, V. Spilková a další.

Jaký by měl být správný projekt:

- Měl by zaujmout a zároveň motivovat žáky.
- Měl by být odlišný od běžného stylu výuky.
- Měl by být mezipředmětově provázán.
- Měl by být pro žáky zdrojem nových zkušeností.
- Měl by přinést žákům nové informace, fakta a souvislosti mezi nimi.
- Měl by žákům poskytnout nové informace a poznatky, které si dlouhodobě zapamatují.

(Kratochvílová, 2006)

Výtvarná řada

Výtvarné řady a projekty

70. léta 20. století (především v uměleckém vzdělávání – LŠU, ZUŠ):

- snaha o výuku v souvislostech;
- naučit děti vnímat okolní svět a porozumět mu;
- nabízet více rovin k přemýšlení o pro děti zajímavém tématu;

Výtvarné řady (vhodné pro základní vzdělávání)

- promyšlené skladby navazujících výtvarných prací, které vytváří jednoduché celky;
- východisko – zajímavý námět, učební látka, výchovný problém apod.
- pro mladší žáky jsou obvykle volena volnější a hravá témata rozvíjející smyslové požitky, emoce
nebo jsou pro žáky obsahově zajímavá.

Roeselová, V. (1997). *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah.

Didaktické publikace: Hana Dvořáková, Leonid Ochrymčuk, Igor Zhoř, Karla Cikánové, Helena Hazuková, Hana Stehlíková Babyrádová, Hana Stadlerová, Vladimíra Slavíková aj.

Jak přemýšlíme o výtvarné řadě

- VÝCHODISKO: Výběr tématu (umění a kultura) apod.
- CO? Asociace – pojmy, které se stanou inspirací pro konkrétní náměty činností
- JAK? Přemýšlíme o výtvarné činnosti – jak budou děti výtvarně reagovat na námět
- PROČ? Činnost musí vycházet z učiva výtvarné výchovy (co se dítě naučí, jaká je „přidaná hodnota“ výtvarné činnosti – konkrétně pojmenovat) – formulovat cíl, klíčová slova

Tématem rozumíme silnou, jednotící myšlenku s mnoha významovými polohami. Je to vícevrstevný podnět s různými úrovněmi, které učitel a žáci odkrývají během edukačního procesu.

Téma zastřešuje tento celek, spojuje veškeré výtvarné činnosti po určité období, kdy trvá práce na řadě, projektu. Téma žáci pod pedagogickým vedením rozvíjejí v jednotlivých krocích. Ty jsou nesené dílčími „tématy“, kterým říkáme náměty.

Náměty řeší jednotící téma z rozličných úhlů. Vedou dané téma jedním z mnoha možných konkrétních směrů podle zaměření učitele, jeho zájmů a znalostí. Je vhodné do rozpracování tématu na jednotlivé náměty zapojit žáky. Ti mohou učitele přivést k promýšlení dalších jednotlivých námětů nebo mohou putování tématem zavést úplně jiným směrem, který pedagog sám neobjevil. Zapojení žáků do projektování celku znamená jejich větší motivaci k činnostem. Na učitele však klade nároky, protože reaguje na podněty žáků přípravou další vyučovací jednotky, kterou musí promyslet ve všech dále zmíněných bodech.

Jarní semestr

XVVp07 Reflektovaná praxe k výtvarným projektům (písemný text: reflexe navržených, částečně realizovaných, zdokumentovaných výtvarných činností tvořících výtvarnou řadu)

XVVk08 Výtvarné projekty s reflektovanou praxí (inspirativní konzultace, reflexe již realizovaných výtvarných aktivit, diskuse nad možnostmi tvůrčího pojetí výtvarných činností v mateřské škole)

V rámci předmětu **Reflektovaná praxe k výtvarným projektům** mají studenti vykonat oborovou didaktickou praxi (**obor Výtvarná výchova**).

Student má za úkol vnímat děti v běžném prostředí MŠ, komunikovat s nimi, účastnit se běžných aktivit v MŠ a zároveň realizovat **výtvarnou tematickou řadu tzv. výtvarný projekt**, který se skládá z na sebe navazujících výtvarných činností, z nichž alespoň **3 hlavní by měly být realizovány** se skupinou dětí (měly by se odehrávat venku i uvnitř) a minimálně další 3 rozvíjející budou navrženy.

Student má koncipovat a realizovat výtvarné a další tvůrčí činnosti tak, aby děti měly v průběhu projektu vliv na výběr navazujících témat a námětů.

Program činností tedy není do všech podrobností pevně stanoven, student je nucen jednat empaticky, flexibilně reagovat a navazovat na nápady, aktuální zájem či spontánní aktivity dětí.

Východiska výtvarné řady:

1. **Kulturní, umělecké či přírodní inspirace spjaté s okolím MŠ** jako východisko výtvarných činností (pro děti zajímavý a lákavý přírodní úkaz – památný strom, kámen, louka, potok, včelí úly, kvetoucí sad apod.); kulturní či umělecký objekt – kostel, kašna, boží muka, socha ve veřejném prostoru, zajímavá budova apod.)

2. **Individuální téma propojené se zážitkovými aktivitami dětí** (navázat na to, co dítě již důvěrně zná, co ho baví, zajímá; umožňovat poznávat toto téma více do hloubky či v dalších souvislostech – bádání, objevování; navazovat na zážitky z akcí či událostí v MŠ – aktuální téma, které děti ve školce právě zkoumají; výlet, návštěva ZOO, divadla, ekocentra; zážitky ze života kolektivu v MŠ – narozeniny apod.).

Student by měl své vzdělávací pokusy zaznamenat formou foto, audio či videodokumentace (vždy s ohledem na možnosti GDPR v konkrétní MŠ; k dispozici formulář GDPR pro rodiče).

Záznam bude sloužit jako podklad pro reflexi studenta, příp. jako zdroje výzkumných dat, příklad inspirativní praxe za účelem profesní přípravy budoucích učitelů a dalšího vzdělávání pedagogů na PdF MU.

Další podrobnosti k praxi lze najít v Metodické příručce pro studenty a učitele na s. 40:
<https://munispace.muni.cz/library/catalog/view/2130/5966/3351-1/0#preview>.